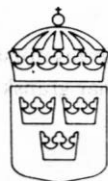

Redogörelse till riksdagen

1988/89:10

Riksdagens revisorers berättelse över granskningen av riksgäldskontorets verksamhet under budgetåret 1987/88

Redog.
1988/89:10

Enligt lagen (1988:46) om revision av riksdagsförvaltningen m.m. skall riksdagens revisorer för varje avslutat räkenskapsår granska riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning. Över revisionen skall en berättelse avgas till riksdagen. Berättelsen skall belysa omfattningen och inriktningen av revisorernas granskning och utmyнна i ett uttalande huruvida revisorerna anser att ansvarsfrihet bör beviljas riksgäldsfullmäktige.

Riksdagens revisorer anmäler härmed sin granskning av riksgäldskontorets verksamhet under budgetåret 1987/88.

Genomförd granskning

Vid granskningen av riksgäldskontorets räkenskaper och förvaltning för budgetåret 1987/88 har vi liksom tidigare år biträts av Bohlins Revisionsbyrå AB. Auktoriserade revisorn Per Melin har därvid varit huvudansvarig för granskningen. Resultatet av den har delgetts oss i två rapporter, nämligen en granskningsrapport och en särskild rapport avseende bokslutsgranskningen. Av rapporterna framgår vilken inriktning och omfattning som granskningen haft och de iakttagelser som gjorts (*bilaga*). Vi har också tagit del av fullmäktiges i riksgäldskontoret förvaltningsberättelse för budgetåret 1987/88 samt en rapport över granskningen av riksgäldskontorets bokslut som avgetts av revisionsenheten vid riksgäldskontoret.

På grundval av föreliggande material kan vi konstatera att riksgäldskontorets bokslut för budgetåret 1987/88 visar en klar kvalitativ förbättring jämfört med tidigare års bokslut. Vid föregående granskning uppmärksammade vi bl.a. problem avseende avstämningar av riksgäldskontorets förskott till banker. Fortfarande föreligger stora differenser mellan de saldobelopp som ingår i riksgäldskontorets bokslut och de saldon som uppgetts av bankerna vid saldoförfrågningar. Genom ändrade rutiner och förstärkt kontroll har det emellertid blivit möjligt både att göra en mer fullständig avstämning av differenserna och att förklara orsakerna.

Även när det gäller rutiner i övrigt för avstämning och kontroll förutsätter vi att pågående och planerat arbete med avstämning av konton i redovisningen bedrivs skyndsamt, så att vad som nu brister kommer att vara åtgärdat inför bokslutet för budgetåret 1988/89.

Iakttagelser av mer principiell karaktär som redovisats i granskningsrapporterna förutsätter vi kommer att övervägas inom riksgäldskontoret.

Avslutningsvis vill vi notera att de av oss tidigare påtalade problemen med

oredovisade reseförskott nu fullständigt klarats upp.

Redog. 1988/89:10

I övrigt har granskningen inte gett oss anledning att göra några särskilda uttalanden.

Förslag

Under hänvisning till det anförda får vi såsom externrevisorer avseende riksgäldskontorets verksamhet tillstyrka

att riksdagen beviljar fullmäktige i riksgäldskontoret ansvarsfrihet för riksgäldskontorets förvaltning under budgetåret 1987/88.

Detta ärende har avgjorts av revisorerna i plenum. I beslutet har deltagit revisorerna Arne Gadd (s), Alf Wennerfors (m), Kjell Nilsson (s), Anita Johansson (s), Anders G Högmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Rune Jonsson (s), Per Stenmarck (m), Maja Bäckström (s), Ulla Orring (fp), Lennart Brunander (c) och Bengt Kronblad (s).

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit kanslichefen Göran Hagbergh, byråchefen Bo Willart och revisionsdirektören Britt-Marie Holmgren (föredragande).

Stockholm den 24 november 1988

På riksdagens revisorers vägnar

Arne Gadd

Britt-Marie Holmgren

Till Riksdagens revisorer

Granskningsrapport för riksgäldskontoret budgetåret 1987/88

Riksdagens revisorer har utsett Bohlins Revisionsbyrå AB att såsom utomstående sakkunnig på externrevisionens område biträda vid granskningen av riksdagsförvaltningen i enlighet med bankoutsrottets av riksdagen godkända utlåtande nr 63 år 1967.

Vi får härmed avge följande rapport över vår granskning av riksgäldskontorets räkenskaper och förvaltning för budgetåret 1987/88.

Vi har tagit del av riksgäldsfullmäktiges protokoll och riksgäldskontorets årsbokslut för budgetåret 1987/88. Vi har vidare tagit del av revisionsavdelningens granskningsrapporter samt i övrigt bildat oss en uppfattning om de av internrevisionen vidtagna granskningsåtgärderna avseende löpande redovisning och bokslut.

En sammanställning av internrevisionens anteckningar från granskningen av bokslutet har tillställts riksdagens revisorer i separat rapport.

Den av oss utförda granskningen har icke givit anledning till anmärkning.

Stockholm den 11 november 1988

BOHLINS REVISIONSBYRÅ AB

Per Melin

Auktoriserad revisor

Rapport avseende granskning av riksgäldskontorets bokslut budgetåret 1987-07-01-1988-06-30

1 Inledning

Granskningen av riksgäldskontorets bokslut avseende budgetåret 1987/88 har till övervägande del utförts av riksgäldskontorets internrevisionsavdelning i samråd med och med assistans av Bohlins Revisionsbyrå.

Föreliggande rapport grundar sig i huvudsak på den granskningsrapport som avgivits av riksgäldskontorets internrevisionsavdelning.

De i rapporten nämnda beloppen avser genomgående miljoner kronor, Mkr, där ej annat uttryckligen anges. Belopp inom parentes avser motsvarande belopp föregående budgetår.

Företrädesvis kommenteras endast avvikelser.

2 Bokslutshandlingar

Bokslut har upprättats enligt SFS 1979:1212, 13 § och består av balansräkning, anslagsredovisning, ekonomisk verksamhetsberättelse samt notapparat. Bokslutsposterna har stämts av mot huvudbok och reskontrabokföring.

Vid avstämningen har noterats vissa differenser för utfallet i kontoklass 2. Dessa beror på att kontoplanen har ändrats utan att motsvarande automatkonteringar ändrats.

Rekommendation

Vi rekommenderar att ineliggande automatkonteringar gås igenom och justeras. Vid ändringar i kontoplanen bör rutinmässigt även automatkonteringen ändras.

3 Balansräkningen

3.1 Kassa och bank 14 Mkr (68)

Checkräkning i riksbanken	9,6	(5)
Postgirokonton	1,6	(60)
Kassörernas förskott	<u>3,2</u>	<u>(3)</u>
	14,4	(68)

Samtliga konton har stämts av per balansdagen mot kontoutdrag och andra underlag utan anmärkning.

Det bör undersökas om kassörernas förskott, som består av buntade och lösa sedlar, är av optimal storlek. Det synes oss som om kassahållningen är något för stor, vilket kan medföra ökade räntekostnader.

Rekommendation

Redog. 1988/89:10
Underbilaga

Vi rekommenderar att lämplig storlek på kassörernas förskott studeras.

3.2 Statsverkets checkräkning 594 050 Mkr (602 749)

Avstämningsrutinen för statsverkets checkräkning med tillhörande postgirokonton har varit ur funktion under del av budgetåret. Detta beror enligt uppgift på att den tjänsteman som ansvarat för avstämning varit tjänstledig.

Rekommendation

Vi rekommenderar att gällande avstämningsrutin ses över samt att dokumenterade avstämnings utförs månadsvis.

3.3 Kortfristiga lån 3 665 Mkr (3 185)

Rörliga krediter	2 009	(2 195)
Löpande krediter	<u>1 656</u>	<u>(990)</u>
	3 665	(3 185)

Beloppen har kontrollerats genom saldoförfrågan hos respektive berörd myndighet. De differenser som förelegat har till övervägande del kunnat förklaras.

Differenserna synes i huvudsak bero av två faktorer:

- 1 Riksgäldskontoret bokför krediterna i det s.k. RE-systemet. I detta system saknas möjlighet till retroaktiva bokningar av redovisningar som inkommit efter balansdagen.
- 2 Berörda myndigheter vet ej vilket belopp som är rätt belopp förrän de upprättat bokslut. När beloppet fastställts översänds motsvarande redovisning till riksgäldskontoret. Detta kan dröja ända intill mitten av oktober månad.

I något fall har ren felbokföring noterats.

Rekommendation

Vi rekommenderar dels att RE-systemet ses över så att en retroaktiv bokföring blir möjlig, dels att någon form av löpande avstämning upprättas mellan berörda myndigheter och riksgäldskontoret.

3.4 Övriga fordringar 4,7 Mkr (4 085)

Uppköpta obligationer	0,1	(4 089)
Diverse oredovisade medel	3,4	(-13)
Oredovisade premieobligationer	-	(7)
Särskilda utgifter 1986:1	1,2	(1)
Övrigt	<u>0,0</u>	<u>(1)</u>
	4,7	(4 085)

Uppköpta obligationer med förfalldag senare än ett år redovisas i detta bokslut under långfristiga fordringar.

Diverse oredovisade medel består av outhämtade felbetalningar från 1984 och framåt och berör i huvudsak allemansspar. Den utredning som påbörjades under hösten 1987 har ännu ej slutförts.

Särskilda utgifter för 1986:1 avser kostnader i samband med förfälskade obligationer. Slutreglering med Tumba Bruk har ännu ej skett.

3.5 Förskott 2001 Mkr (2 885)

Bankförskott	1 846	(1 413)
Sparobligationsmedel	153	(1 472)
Allemansspar	<u>2</u>	<u>(-)</u>
	2 001	(2 885)

Den stora ökningen av bankförskott beror på inlösen av 1983 års premielån, som påbörjades under maj månad 1988.

Minskningen av förskott avseende sparobligationsmedel är en följd av den rutinförändring som riksgäldskontoret genomfört under budgetåret.

I likhet med föregående år har förskotten kontrollerats genom saldförfrågningar. De differenser som föreläggat har utretts av riksgäldskontoret. Bland orsakerna till differenserna kan nämnas:

- Tidsmässiga skillnader mellan redovisningar dels inom respektive bank, dels mellan banken och riksgäldskontoret.
- Felbokföringar mellan olika reskontror inom riksgäldskontoret bland annat på grund av att bankerna lämnat för knapphändiga uppgifter vid rekvirering respektive redovisning av förskott.
- Felaktiga saldon har lämnats av bankerna.

Kvarstående outhämtade differenser per oktober månad uppgår till ca 69 Mkr.

Rekommandation

Vi rekommenderar att redovisningen av bankförskott ändras så att varje månads förskott dels bokförs på separat konto, dels att bankerna redovisar dessa förskott för sig. Dessutom bör fasta redovisningsdatum genomföras.

3.6 Infriade garantier 4 Mkr (4)

Fordran på garantitagare	1 965	(1 903)
Skuld till statsverket	<u>- 1 961</u>	<u>(- 1 899)</u>
	4	(4)

Garantifrågor handläggs av garanti- och rättsenheten. Utbetalningar respektive återbetalningar av garantimedel bokförs på respektive garantitagares konto till den vid betalningstidpunkten gällande valutakursen. Dessutom bokförs även eventuella dröjsmålsräntor på dessa konton. Saldot på respektive konto återspeglar därför inte riksgäldskontorets verkliga fordran på respektive garantitagare.

Rekommendation

Redog. 1988/89:10
Underbilaga

Vi rekommenderar att redovisningsprinciperna för infriade garantier ses över samt att rådande arbetsfördelning mellan ekonomi- respektive garanti- och rättsenheten preciseras.

3.7 Långfristiga fordringar 3 757 Mkr (1 177)

Uppköpta obligationer		1 471	(-)
Fordran skuldbytesavtal	34 937		
Skulder	<u>-34 776</u>	161	(133)
Investeringslån till affärsverken		2 089	(1 008)
Förlag till statsverket		27	(27)
Förlagslån till Swedair AB		8	(8)
Garantimedel Österrike		<u>1</u>	<u>(1)</u>
		3 757	(1 177)

Bland posten uppköpta obligationer ingår en post på 1 444 Mkr, som avser obligationer i depå utomlands. För denna post saknas bekräftelse på innehavet.

Uppköpta obligationer betraktas hos riksgäldskontoret som en fordran. Det bör utredas om inte dessa obligationer skall räknas av från statsskulden.

Fordringar och skulder avseende skuldbytesavtal är bokförda till de kurser som gällde då avtalen tecknades. Saldot är därför inte aktuellt om hänsyn tas till gällande valutakurs.

Garantimedel Österrike kommer att kostnadsföras under innevarande budgetår.

Rekommendation

Vi rekommenderar att riksgäldskontoret utreder redovisningsprinciperna för skuldbytesavtalen. Dessutom rekommenderar vi att uppköpta obligationer, som inte är avsedda för omsättning, avräknas från statsskulden. Värdepapper i annans förvar skall bekräftas med förvaringsbevis.

3.8 Övriga kortfristiga skulder 5 815 Mkr (4 848)

Förfallna vinster	955	(1 775)
" obligationer	2 656	(755)
Ramackord Zenith	728	(728)
" Uddevalla Shipping	1 477	(1 538)
Diverse	<u>- 1</u>	<u>(52)</u>
	5 815	(4 848)

Beträffande förfallna vinster föreligger det differenser mellan riksgäldskontorets redovisning och den redovisning som finns hos premiegruppen.

Förfallna obligationer innehåller belopp som är hänförliga till obligationer som har preskriberats.

Rekommendation

Vi rekommenderar att redovisningsprinciperna avseende förfallna vinster och obligationer ses över samt att redovisningsprinciperna samordnas mellan respektive berörd enhet.

3.9 Valutakurser

Riksgäldskontorets bokslut har, i likhet med tidigare år, upprättats på grundval av de valutakurser som gäller vid transaktionstillfället.

4 Sammanfattning

Årets bokslut är kvalitativt klart bättre jämfört med föregående års bokslut. Inom följande områden bör dock förändringar övervägas:

- 1 Avstämningsrutiner för samtliga större konton.
Enligt uppgift pågår ett sådant arbete inom riksgäldskontoret. Arbetet bör slutföras skyndsamt.
- 2 Valutakursproblematiken bör utredas på nytt.
Samma principer bör råda för alla bokföringstransaktioner där främmande valuta ingår. Vi föreslår att alla fordringar och skulder redovisas till balansdagskurs. Detta anser vi vara en förutsättning för att bokslutet skall ge en mer rättvisande bild.
- 3 Övergång till redovisning enligt bokföringsmässiga principer.
Den s.k. kassabokföringsprincipen leder ofta till sämre precision i redovisningen. Ovanstående förändring medför att t.ex. RE-systemet måste ändras så att retroaktiv bokföring till viss del blir möjlig.

Stockholm den 8 november 1988

BOHLINS REVISIONSBYRÅ AB

Per Melin

Auktoriserad revisor

Nils-Erik Hagsten

Auktoriserad revisor